„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
пет пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“

	За Угарску:	Србију, Црну Гору и др. стране земље	
на годину	К 34·—	46·—	дин.
на по године	К 17·—	23·—	„
на чет. „	К 8·50	11.50	„

Поједини бројеви стају 12 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској ул. бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 232 | У Новом Саду, у петак 25. новембра (8. дец.) 1911. | Година XXVII.

Русија у Перзији.

Данас су европске велесиле упућене, да воде сасвим другу политику, него ону, коју су некад кроз стотину и више година водиле. Некад се велика политика водила у оквиру Европе, а тек као *побочна* ствар оно, што бива изван Европе. Па ма како важне ствари биле оне изван Европе, ипак се управљале по европској политици. Данас је то сасвим друкчије. Данас и Азија и Африка заузимају тако важан положај, да се европска политика мора управљати по оном, што бива у Азији и Африци. Данас су и Азија и Африка тако прорешетане поседима и интересима европских велесила, да ти поседи и интереси у тим далеким крајевима постају европски интереси.

Пре се није дало ни замислити, да би ради Африке могао букнути велики европски рат, као што је то недавно могло бити због *Марока*. А пре неколико година, још пре руско-јапанскога рата, могло је доћи до ужасна рата међу Енглеском и Русијом ради њихових великих поседа у Азији. Енглеска се није упустила у тај велики рат са Русијом, него је подметнула *Јапан*, те је водила рат са Русијом само посредством Јапана, а тиме је преместила ратно поље далеко од свога великога поседа у Индији и отклонила је опасност од свога великог индијскога царства. Још на неколико година пред јапански рат и Русија се са својим азијатским вазалним државама у Самарканду, Бокари, па са својим упливом у Афганистану и Белуџистану, тако приближила енглеском индијском царству, да су онде око *Хераша* руски војници стојали само на неку стотину километара од енглеских индијских трупа те се могао очекивати велики сукоб Русије са Енглеском. Па ваља знати, да су Руси у Азији *много омиљенији*, него Енглези. То се јасно показало на политици афганистанског емира, који је био принуђен, да се колеба међу Русијом и Енглеском. Како велик уплив и поверење Русија у Азији ужива, види се и по томе, што је *Далај-Лама*, световни и духовни владар великога *Тибета*, а уједно и неки светац, кад су га Кинези као свога вазала напали, побегао у Русију, а сада се уз интервенцију Русије вратио у своју резиденцију *Лису*.

Енглеска је увидела, да се не би и после руско-јапанскога рата у Азији могла вући клипка са Русијом, те да не рискира свој велики посед у Индији, а посед Индије значи велесилни положај Енглеске, почела се приближавати Русији. Колику важност ставља Енглеска на Индију, види се и по томе, што је енглески краљ после свога крунисања у Лондону похитао са краљицом у Индију, да се у *Делхи*-ју крунише као цар Индије.

Мудри Енглези увидели су, да би у неизмерним просторима Азије могли задовољити својим интересима, а уједно да задовоље и интересима Русије. После дугих и дугих преговора дошло је до споразума међу Русијом и Енглеском о свима спорним питањима у Азији. Тачно је одређено, шта је у Азији енглеско а шта руско.

Међу обим интересним сферама у Азији врло важно место заузима и *Перзија*.

Перзија је својим простором једна од већих држава у Азији. Броји 1.645.000 квадратних километара, али по становништву броји само *девет милијона*. Становништво је готово цело *мухамеданско*, али Перзијанци не припадају истој секти као Турци. Перзијанци су *Шијите*, дочим су Турци *Суните*.

Енглеска се са Русијом погодила у погледу Перзије, да јужни део Перзије на Перзијском Заливу припадне енглеској интересној сфери, дочим да северни део припадне Русији.

Према томе, што је Турска добила устав, уводи и Перзија устав. Па као што су Младотурци збацили султана Абдула *Хамида*, тако су и напредни Перзијанци збацили свога *шаха Мухамеда Алију*, а овај није имао куда, него побегне к Русима. Мухамед Алија је мислио, да ће се моћи вратити у своју престоницу, у *Техеран*, па је започео рат против „уставне“ Перзије, али га војска „уставне“ Перзије потуче те мораде опет к Русима.

Перзија се поче понашати, као да она не мора водити рачуна о Русији, а овамо Русија има већ у свом поседу један део старе Перзије према Кавказу а тој руској Перзији главна је варош *Тифлис*. Тај део Перзије Русија је већ европејизовала. Данас је Тифлис европска варош. У Тифлису осим рускога позоришта има италијанска опера.

Кад су Перзијанци почели у Техерану да демонструју против Руса, руска влада таки даде руском војском заузети једну од већих вароши, *Тебрис*, те стари шах Мухамед Алија опет дође у Перзију. Руси оставе Тебрис, чим су им Перзијанци дали задовољштину.

Но међутим је дошла нека друга ствар по среди.

Познато је, да Немачка са дозволом Порте гради и већ је готово и саградила у Малој Азији *багдадску железницу*. Немачка тежи, да се приближи Перзијском Заливу, односно Перзијскоме Мору а посредно и Индијском Океану. Перзијанци у својој уображеној „уставној“ независности, мисле, да могу чинити, што је њима воља, те да могу пркосити Русији. Недавно су узели у своју службу за *министра финансија* некога Американца *Моргана-Шустера*. Тај Американац је *немачки Јевреј*ин и велики *непријатељ* Русије. Држи се, да је Немачка утутнула као свога човека тога немачкога Јевреј*ина*, као што је исти Морган-Шустер заиста и почео да ради против Русије. Али Русија, што се каже, учини кратак процес, стави перзијанској влади ултиматум, да за двадесет и четири сата има отпустити тога Моргана Шустера, иначе да ће руска војска ући у Перзију.

Перзијски парламенат, што га зову: меџлис, мишљаше, да ће лако са Русијом. Перзијска се влада обрати на енглеску владу молбом, да узме Перзију у заштиту против „насиља“ Русије, а међутим меџлис *одбаци* руски ултиматум. Али енглеска влада на уста министра спољашњих послова Едварда *Греја* одговори перзијској влади, да *Русија има потпуно право*, што захтева, да се одстрани Морган-Шустер, па у опште да се Перзија има прилагодити руским захтевима. Наравно, перзијска влада и перзијски меџлис мислили су, да су и сада она стара времена, кад је Енглеска стојала са Русијом у *противности*, те у Перзији чинила све, што је противно Русији. Та су времена данас прошла. Данас Енглеска и Русија у споразуму решавају ствари у Азији. Најмање пак Енглеска и Русија могу допустити, да Немачка преко свога Моргана-Шустера има своје прсте у Перзији.

Међутим се у Техерану увећале демонстрације против Русије па су чак и жене учествовале у тим демонстрацијама. Али руска се војска већ кренула у Перзију, но док би стигла у Техеран, руска војена команда послала је, за сигурност рускога посланства у Техерану, *стотину козака* у руско техеранско посланство, па је значајно, да се и при свој раздражености Перзијанаца нико није смео ни малим прстом дотакнути тих козака.

Независности Перзије, судећи по свима знацима, *одзвонило је*. Руска војска улази у Перзију и маршира према Техерану, а у пратњи руске војске налази се стари шах Мухамед Алија, који има много, можда највећи део Перзијанаца уза себе. Мухамед Алија биће у Перзији оно, што су емири у Самарканду и Бокари, биће руски вазал, а Енглези ће на југу држати Перзијско Море.

Русија према својим великим стварима у Азији често заборавља на Балканско Полуострво. Данас је за Русију главна ствар споразум са Енглеском. Па ово је важно и за народе Балканскога Полуострва. Видело се то при анексионој кризи, кад се Енглеска живо заузела *против* анексије Босне и Херцеговине, а да Русија није сасвим заборавила на Балканско Полуострво, доказује то, што је потакла питање Дарданела, односно пролаз руских *ратних лађа* кроз Дарданеле.

△

Синодско устројство.

(Глас из круга нашега клира.)

III.

— Садржај синодског устројства. —

Прелазимо сада на само устројство.

Устројство св. архијерејскога синода православне српске митрополије карловачке покрај општих одредаба састоји се из три дела.

У *општим одредбама* (§§.1.—7.) одређује се пре свега, да је св. архијерејски синод највиша црквена власт за духовне црквене потребе у нашој митрополији, те његов однос према митрополиту-патријарху. Без митрополита-патријарха арх. синод не може доносити уредаба ни начелних одлука, а за време упражњења престола митрополита-патријарха замењује га *најстарији по посвећењу* епархијски епископ, но за то време не могу се ни започињати ни довршивати послови, који се тичу организације цркве. У свом раду руководи се св. арх. синод догматичким учењем и основним канонским прописима св. православне источне цркве, као и својим уредбама и начелним одлукама. Над деловањем св. арх. синода припада Његову Величанству право врховнога надзора, које се врши уставним путем.

У *првом делу* (§§. 8. и 9.) излаже се састав св. арх. синода. Наиме, чланови св. арх. синода *са гласом одлучивања* јесу АЕ. М. Патријарх и епархијски епископи (бачки, будимски, вршачки, горњокарловачки, пакрачки и темишварски), а са *саветничким гласом* а) архидијецезански викар, који је уједно и синодски канцелар, и евентуално и други, епископски викари; б) правилно изабрани и потврђени, но још не посвећени епископи за удове епархије у области митрополије; в) привремени управитељ удове епархије; г) саветници св. арх. синода из свештенства ове митрополије и д) митрополитско-патријарашки тајник. Сем тога св. арх. синод може позивати у своје седнице ради саслушања мишљења и друга стручна (свештена и световна) лица православне вере.

Други део устројства обухвата круг рада св. арх. синода (§§. 10.—12.), који се према врсти рада распада у *три одељка*. У *првом одељку* говори се о законодавном раду. Св. арх. синод, наиме, доноси уредбе у црквеним предметима, који се односе на власт црквеног учења и свештених радња, даље у духовним дисциплинарним предметима, који се односе на црквени запт и ред, и уопће у свим предметима, који се односе на духовни црквени живот и строј. Према томе св. арх. синод а) установљава потребне органе св. синода и уређује њихове правне и службене одношаје; б) уређује завоте и установе за стручно спремање и васпитавање кандидата за све црквене службе; в) уређује веронаучну школску наставу; г) доноси дисциплинарне уредбе за духовно-црквене органе и судски поступник за све врсте духовно-црквених судова; д) доноси свој пословник; ђ) уређује живот и строј манастирског монаштва и посебни status дворских монаха; е) *утиче* код установљавања броја и опсега парохија, протопрезвитерата и епархија и код оснивања и укидања манастира. — У *другом одељку* говори се о управном делокругу. По овом св. арх. синод води канонски надзор над целим духовно-црквеним животом и стројем у митрополији; издаје потребне наредбе и одлуке и управља непосредно или преко својих органа. Према томе а) чува догматичко и канонско јединство са осталим православним црквама; б) чува јединство у духовно-црквеној управи и дисциплини у својој митрополији; в) и г) одржава чистоћу хришћанског учења и једноликост у вршењу литургијских о-

бредних радња; д) и ђ) бира (на тројну кандидацију АЕМ. Патријарха) епарх. епископе и архидијецезалног викара; е) установљава потребу пристављања викара епархијским епископима, поставља их и уређује њихове правне и службене одношаје; ж) решава о премештају епархијских епископа уз потврду Њ. Величанства; з) делегује двојицу епархијских епископа за чланове Митроп. Црквв. Савета; и) поставља саветнике св. арх. синода; ј) поставља поверенства; к) установљава и подељује црквена одликовања и достојанства; л) поставља синодског канцелара и архивара-библиотекара; љ) решава о промени манастира на архимандрије и игуманије, о адфилирању манастира и о броју манастирског братства; м) установљава годишњи прорачун и финалише годишње рачуне за своје потребе као и за богословски семинар. — *Трећи одељак* обухвата судски делокруг св. арх. синода. Овде пре свега видимо установу нижега и вишега синодскога суда. Нижи синодски суд састављају АЕМ. Патријарх и епископи чланови Митроп. Црквв. Савета. Овај суди у првој инстанцији свима епископима и другим својим органима и службеницима за све црквене и службене преступе и пресуђује њихове међусобне спорове. Највиши црквени духовни суд састављају сви епархијски епископи са АЕМ. Патријархом на челу и овај суди *у другој и последњој инстанцији* свима, којима је судио нижи синодски суд у првој инстанцији, те *у трећој и последњој инстанцији* у свима предметима, о којима је Митроп. Црквв. Савет у другој инстанцији решавао. Најпосле св. арх. синод као највиши црквени духовни суд суди *у првој и последњој инстанцији* архиепископу-митрополиту и пресуђује спорове између њега и епархијских епископа.

Трећи део (§§. 13.—27.) говори о пословању св. арх. синода. По овом синод се састаје *у Карловцима* двапута у години, у пролеће и у јесен, редовно, а и изванредно по потреби или на образложени писмени захтев тројице епархијских епископа. АЕМ-Патријарх сазива чланове најмање осам дана унапред са пописом предмета. Он председава у арх. синоду и др. Ако је спречен, замењује га најстарији по посвећењу епископ. Исти га за време седисваканције замењује на архиепископско-митрополитској катедри те и председава за то време у синоду. Дневни ред установљава себи сам св. арх. синод. Ни у једном суду не може учествовати члан истога у својој ствари. — За донашање правоваљаних закључака потребна је присутност натполовичне већине чланова са правом гласа одлучивања, а закључци се доносе натполовичном већином гласова. Ако су гласови подједнако подељени, одлучује страна, на којој је глас председникова, осим код избора епископа, где одлучује апсолутна већина или коцка. — Седнице св. арх. синода нису јавне. — Св. арх. синод правомоћно и коначно доноси своје закључке у пословима, који се тичу питања вероучења, хришћанског морала и духовне црквене просвете, те црквене судбености. Избор епископа постаје правомоћним после одобрења од Његова Величанства. — Расправни и пословни језик је српски са ћирилским словима. — Печат има митрополитски грб и натпис: »Св. Архијерејски Синод православне српске митрополије карловачке«. — Права митрополита-патријарха као поглавице овдашње цркве остају нетакнута. Он, наиме, а) и б) представља митрополију према осталим православним автокефалним црквама, даље у јавним црквеним свечаностима и јавним приликама у држави; б) надзире послове у митрополији и заступа је у званичном саобраћају са највишим државним и земаљским властима; г) издаје и наредбе уз накнадно одобрење св. арх. синода у преким потребама; д) врши према потреби деволуционо право у подручним епархијама уз накнадни извештај арх. синоду и поставља мандатара на упражњену епархију; ђ) кандидује код избора епископа тројицу свештених лица из клира митрополије; е) поставља у синодској канцеларији потребно писарничко особље и води надзор над пословањем истога. — За подмирење црквв. потреба служи св. арх. синоду сем фондова клирикалнога и неприкосновенога, који већ по првобитној намени имају покривати те потребе, још и нарочити т. зв. „синодски фонд“, који је основао АЕМ. П. Лукијан год. 1909. годишњим приносом од 50.000 круна.

Ово устројство донесено је у седници св. арх. синода, држаној у Карловцима 25. маја (7. јунија) 1911. године, а Његово Величанство потврдило га је 8. новембра по н. к. (26. октобра) о. г. **без икакве измене у тексту**. Једино је у клаузули о потврди Његово Величанство задржало себи између досадањих многих прерогатива то, да може и у будуће постављати администраторе митрополије и епархија, *ако то нађе за потребно*. Но то је право Његово Величанство вршило од 1779. године (20. §. кр. Декларатории а и пре тога неограничено, а са овим синодским устројством са смрћу митрополита-патријарха замењује га у свему најстарији по рукоположењу епископ, а Његово Величанство *тек кад нађе потребним, може у даљој прилици поставити и кога другога између епархијских епископа*. Према томе и у овоме је постигнут велики успех, пошто у будуће не може наступити оно, што је наступило после смрти патријарха Георгија 1907. године, да наша црква остане месецима обезглављена.

Его, то је тај толико до данас озлоглашавани синодски статут или, како га многе новине називаху, „синодски операт“ према познатом синодском операту од 1882. године. Као што се из садржине његове види, он не стоји ни у каквој вези нити има каквих додирних тачака са синодским оператом од 1882. године. Св. арх. синод, донашајући ово своје устројство, имао је пред очима једино свој круг рада и у томе се оквиру и кретао.

Садржина овога синодског устројства најочитије показује, да ли је њиме нанесена каква штета или корист по интересе наше цркве и народа. Из те садржине јасно излази, да су у том послу св. архијерејски синод руководиле најплеменитије побуде и да је он тим послом вршио и успешно извршио своју дужност, коју му св. црква прописује и налаже.

Тачно регулисање круга рада и времена састајања св. арх. синода, права и прерогатива митрополита-патријарха и његова одношаја према архијерејском синоду, фиксирање начина избора епископа те суђења митрополиту-патријарху и епископима, решење питања администрације за време упражњења митрополитске столице и др.: све су то толико замашне ствари, да је за свакога, коме су ијоле познате наше досадање прилике и неприлике, од којих је наша црква толико пропатила, потпуно евидентно, од каквих ће корисних и спасоносних последица бити донашање синодскога устројства, те да су према томе сви досадањи нападаји на св. арх. синод тим поводом били потпуно неосновани, дакле и неоправдани.

А шта тек да рекнемо о великој и значајној тековини, коју је св. арх. синод пожео по одношају према државној власти успостављањем одузетога му права треће судске инстанције у црквено-духовним стварима? Има већ 130 година, како му је државна власт била одузела вековно, канонским уређењем св. васељенске православне цркве ујемчено право црквенога судства. И то узапћено канонско право са овим статутом повратила је државна власт оном, чије је некада и било и коме одиста и припада. За тако велику тековину дужност нам налаже, да одамо потпуно признање и благодарност Његову Величанству и кр. уг. влади, а исто тако налаже нам дужност, да сви верни чланови наше цркве место толико неоправданих нападаја изађу пред св. арх. синод са љубављу и благодарношћу за тако ревновање око бољитка поверене му Исусом Христом цркве.

Италијанско-турски рат.

— Италијанци продиру напред. —

Од како су се Италијанци искрцали у Триполису, постигли су *први знаменити успех* у битци од 4. децембра. Кад су утврђења око Триполиса отели од Турака, 4. децембра у јутро су извршили *оштри нападај* против Турака и Арапа. Скоро до мрака је трајала битка те је Италијанцима пошло за руком, да потисну турску редовну убојну силу. На бујној киши избију Турке из аинварске позиције те поседну турско-арапски табор у Аин-Зари. Са два разлога је **ова победа италијанска врло значајна** и важна по Италијанце. Непрестани арапски нападаји на Триполис нису дали италијанској војсци напред, укочили су

ЛИСТАК.

УРИЈЕЛ АКОСТА.

ЖАЛОСНА ИГРА У ПЕТ ЧИНОВА.

ОД КАРЛА ГУЦКОВА.

ПРЕВЕО

Јован Грчић.

(Наставак).

Трећа појава.

Уријел. *С њим* **Барух Спиноза,** *у руци му стручак цвећа.*

Барух

У овом дивном перивоју већ
Одáвна ја не бејах, ујо мој!
Ту канда славе нешто велико.

(*даље стане брати цвеће.*)

Уријел (*себи*)

То она би! У руху венчаном!
А венчаће ју они попови,
Што мене проклеше. Да нешто сад
Међу њих станем па на олтар ја
На проклетнички руку положим.....
Њу не кривим.... та она учини,
Што ја урадих. Ама њега сам
На двобој изазвао, али он
Рукавицу ми натраг врже клет,
К'о кукавица сиња. Гласник мој
Од њега мени јави поруку:
Хидàлзи нисмо ми португалски!

Барух

Од свију места — рече мајка ми —
У која ниси више ићи рад,
Од овог ти да бежиш најдаље
Баш данас. Ипак амо дођосмо!

Уријел (*још једнако себи*)

Хидàлзи нисмо ми португалски!
Подлаци ми смо, кукавице тек!
Ми купујемо душе. Шупље смо
За бибер вреће златна обруба!

Барух

Кад збориш са собом, да л' мислиш тад?
Де, ујо, закључке да градимо!
Де, питај! Имам одговора тмâ,

(*насмеши се*)

Све самих красних! Немам само још
За одговоре те и питања.
У других, веле, баш је обратно.

Уријел

Та боље, синко, ништа не мисли!
К'о цветак спавај, што у шареној
Лепоти својој цвате дивотно
А не брине се, ко га сатвори;
Нек дух ти као море либа тек
И поносито нек се љуљушка
У најдубљему своме обиљу.
На пучини свег, синко, остани
Од обале далеко. Овде, знаш,
Непрестано те свет запиткује:
Да л' Јеврејин си, да ли Хришћанин,
Низòземац да л', да л' Портýгалац,
Да л' волиш краља ил' за народ си,
Да л' хоћеш, један да господари,
Ил' за то си, да управљају сви?
Ко тако пита, тога не слушај!
Прећути на то сваки одговор!

Барух

Гле, ево неког! Да ли цвеће то
На прозор мајци могу ставити?

Уријел

Одбаци га, Спиноза! Свело је
У руци твојој. Иди кући сад
До своје мајке!

Барух

Не ћеш са мном ти?

Уријел

Већ смркава се. Иди, сестрићу,
Па поздрави ми све!

Барух

Ти остајеш
На светковини овде?

Уријел

Не знам још.
Хајд, иди само! С Богом пошао!
За који час ћу доћи за тобом.

Барух

Ја цвеће ово оставићу ту.
Већ увело је. Да ли, ујо, знаш
Да разликујем цвет на петељци
Од увелога. Онај мис'о је
А овај појам. Онде мисли Бог
А овде човек схваћа. Разлика
Тек миомир је, свежих боја склад
И живи живот. Е па стога ја
Животом, бићем Бога називам,
А без живота и без бића зар
Већ цвеће није цвеће увело.
На њему само појам вреди још
А иначе баш ништа није већ
Те угинути може слободно.

(*испусти стручак*

Та смеј се, ујо! Ти бар иначе,
Кад мозгам тако ја, на осмејак
Развучеш усне. Сад си озбиљан.
Но што му драго! Рано врати се,
Да одржимо данас грчки час! (*оде*)

Уријел

(*сам, посматра цвеће па погледа за Барухом*)

А иначе баш ништа није већ
Те угинути може слободно!
Не, разборито дете, иако
На челу твоме дух се огледа
И јасно носи љутих патњâ жиг,
Из таква цвећа често *оштров* ја
И смрт извукох, крај рачунима
И задњи исход свију бројева!
Бен-Јохају, хидàлго честити.
Што срцем умеш да чивутариш,

(*извади пиштољ*)

Покажи менице! Већ ту је рок!

(*нишани у дно*)

Де мирно стој, к'о ја онòмад, кад
У прашини си мене згазио.
Ни трепавицом, Креже, не мрдни!
Једаред дахни још.... једаред! Ха!

(*испусти пиштољ*)

Измењаше већ бурме..... Опозив
Сад заман ту је. Ради ничега
Зар да се светим? Нека нико сад
Не помисли! Нек нико не мисли!
Та макар да је ојачао дух,
Сад мишца ми је ослабела. Да!
Па и ја сад сам цветак увео,
На мени вреди само појам још!
Те тако нисам ништа више ја....
Одрећи смем се, могу згинути.

(*оде онамо, одакле је био дошао.*)

(Наставиће се.)

јој слободно кретање, а ноћни јуриши су до крајности раздражили и изморили италијанске војнике. Сад је *сва околина Триполиса у италијанским рукама*, Арапе, који су се скривали по густижу оазе, одавде су истерали те је *сада Италијанцима отворен пут према пустињи*. Други разлог, са кога је значајна италијанска победа, јесте то, што су њоме коначно одсекли Арапе од мора, одакле су стално добијали хране и помоћи из Туниса. Несумњиво је, да Италијанци *ирецењују* своју победу, кад кажу, да она одлучује цели рат, али стоји то, да ће сада продирање италијанске војске у унутрашњост Триполитаније бити знатно олакшано.

Али *међународни заплети* триполитанске акције развијају се даље, потпуно независно од догађаја на бојишту. Између Италије и осталих великих сила све је већа противност и говори се о том, да ће *Тројни Савез бити откаван*. Јасно је, да се је Италија ставила у противност с интересима својих савезничких другова и иступ Италије из Тројног Савеза била би само природна последица политици италијанског министра иностраних дела маркеза ди-Сан Јулијана.

— Велика победа италијанског оружја. —

Рим, 5. децембра.

Агенција Стефани јавља из Триполиса под данашњим датумом ове појединости о великој јучерашњој победи италијанског оружја над Турцима и Арапима:

Битка је почела у 6 с. у јутро, кад је наша флота отворила ватру против места Амруша и Форнација, што су на источном делу оазе. У 8 с. пре подне наша авангарда се већ сукоби с непријатељем, који се је крио иза ровова од летећег песка, који беху супрот главној позицији. Наша коњица, која је међутим извршила на десном крилу заобилазно кретање, дошла је до турских шанчева те је нашој главној војсци обележила правац за напад. У 9 с. пре подне напредовање беше опште, а потпомагаху га брдске батерије и други топови. После двосатне борбе растераше непријатеља, који се у нереду спасаваше. Кад су наше трупе у 5 с. после подне освојиле и последње опкопе у Аин Зари, више од 8000 непријатеља, међу којима беше и нередовне турске војске, дадоше се у *дивље бегство* у југоисточном правцу. Једва око 100 наших људи је онеспособљено за борбу. Непријатељев губитак, по телеграму генерала *Пекројија* из Аин-Заре, износи више стотина мртвих. Дуг низ камила носио је рањене непријатеље, кад су бегали.

— Рат на Црвеном Мору. —

Према службеним вестима из Рима, италијанска флота је *уништила* све турске једрењаче, којима су хтели да пребаце турску војску у Триполис. Флота је разорила и више турских табора и утврђења на обалама Црвеног Мора.

— Италијански краљ на аустријској граници. —

Бечка једна телеграфска агенција јавља, да је краљ *Виктор Емануел* недавно прегледао погранична утврђења на аустријској граници па се онда провозао по језеру Гарда. Пратио га је *абручки* војвода.

Кандидати хрватско-српске коалиције

при посланичким изборима за хрватско-славонски сабор.

Изборни одбор хрватско-српске коалиције, коју данас сачињавају хрватска уједињена самостална и српска народна самостална странка, проглашује у споразуму с изборницима и поузданицима ове кандидате за саборске изборе, који ће се обавити 15., 16. и 18. о. м.:

1. За изборни котар *Загреб I.*: Дра Владимира пл. **Николића Подринског**, умир. одјелног предстојника за унутарње послове из Загреба; 2. За изборни котар *Загреб II.*: грофа Мирослава **Кулмера**, властелина из Шестина; 3. За изборни котар *Загреб III.*: Милана **Крешића**, тајника трг. обрт. коморе у миру из Загреба; 4. За изборни котар *Осијек II.*: Дра Ивана **Рикарда Крауса**, индустријалца из Осијека; 5. За изборни котар *Вараждин*: Дра Перу **Магдића**, адвоката из Вараждина; 6. За изборни котар *Госпић*: Дра Ђуру **Шурмина**, свеучилишног професора из Загреба; 7. За изборни котар *Грачац*; Пају **Обрадовића**, пароха из Небљуса; 8. За изборни котар *Срб*: Петра **Крајновића**, умиров. пароха из Велике Попине; 9. За изборни котар *Удбину*: Јована **Бањанина**, новинара из Загреба; 10. За изборни котар *Перушић*: Дра Милу **Мишкулина**, адвоката из Госпића; 11. За изборни котар *Брлог*: Дра Срђана **Будисављевића**, адвоката из Загреба; 12. За изборни котар *Кореницу*: Светозара **Прибићевића**, новинара из Загреба; 13. За изборни котар *Огулин*: Дра Владимира пл. **Николића Подринског**, умир. одјелног предстојника за унутарње послове из Загреба; 14. За изборни котар *Плашки*: Дра Богдана **Медаковића**, адвоката и великог посједника из Загреба; 15. За изборни котар *Слуњ*: Валеријана **Прибићевића**, патријарашког протосинђела и професора богословије из Карловаца; 16. За изборни котар *Војник*: Васу **Муачевића**, великог посједника из Осијека; 17. За изборни котар *Селце*: Дра Богослава **Мажуранића**, лијечника из Новог; 18. За изборни котар *Бакар*: Еразма **Барчића**, адвоката са Ријеке; 19. За изборни котар *Делнице*: Фрању **Серафима Крижа**, великог посједника из Чабра; 20. За изборни котар *Врбовско*: Дра Перу **Магдића**, адвоката из Вараждина; 21. За изборни котар *Карловац*: Дра Едмунда **Лукинића**, адвоката из Карловца; 22. За изборни котар *Драганић*: Густава **Модрушана**, љекарника из Карловца; 33. За изборни котар *Јастребарско (Јаску)*: Мирка **Веслаја**, жупника из Купинца; 24. За изборни котар *Дуго Село*: Мирослава **Манцеа**, равнатеља штедионице из Дугог Села; 25. За изборни котар *Сисак:* Гргу **Тушкана**, посједника из Сиска; 26. За изборни котар *Доњу Стубицу*: Дра Марка **Новосела**, адвоката из Доње Стубице; 27. За изборни котар *Вргинмост*: Буда **Будисављевића**, новинара из Загреба; 28. За изборни котар *Глину*: Николу **Ерцеговца**, окружног проту из Глине; 29. За изборни котар *Петрињу*: Дра Александра **Бадаја**, умир. одјелног предстојника за правосуђе из Загреба; 30. За изборни котар *Костајницу*: Дра Богдана **Стојановића**, адвоката из Загреба; 31. За изборни котар *Крапину*: Стјепана **Церовца**, жупника из Св. Крижа-Зачрећа; 32. За изборни котар *Прегради*: Јанка **Глојнарића**, равнатеља штедионице из Прграде; 33. За изборни котар *Златар*: Аурела **Рауера**, властелина из Белца; 34. За изборни котар *Бјеловар*: Јосипа **Берклајна**, љекарника из Бјеловара; 35. За изборни котар *Херцеговац*: Већеслава **Вилдера**, новинара из Загреба; 36. За изборни котар *Криж*: Франа Евгенија **Петрековића**, капелана из Сиска; 37. За изборни котар *Св. Иван Жабно*: Марка **Пеашиновића**, посједника из Св. Ивана Жабна; 38. За изборни котар *Дарувар*: Дра Матка **Латковића**, адвоката из Дарувара; 39. За изборни котар *Пакрац*: Дра Миленка **Марковића**, адвоката из Пакраца; 40. За изборни котар *Вилић Село:* Дра Ивана **Јуришу** адвокатског конципијента из Загреба; 41. За изборни котар *Пожегу*: Дра Ђуру **Шурмина**, свеучилишног професора из Загреба; 42. За изборни котар *Гарчин*: Дра Живка **Бертића**, адвоката из Земуна. 43. За изборни котар *Слатину*: Вељка **Лукића**, пароха из Борова; 44. За изборни котар *Доњи Михољац*: Дра Фрању **Пољака**, тајника господарског друштва из Загреба; 45. За изборни котар *Нашице*: Већеслава **Вилдера**, новинара из Загреба; 46. За изборни котар *Валпово*: Дра Ивана **Лорковића**, новинара из Загреба; 47. За изборни котар *Ђаково*: Дра Анту **Шварцмајера**, адвоката и начелника из Ђакова; 48. За изборни котар *Даљ*: Шандора **Поповића**, поседника из Осека; 49. За изборни котар *Вуковар*: Дра Ивана **Палечека**, адвоката из Вуковара; 50. За изборни котар *Нуштар*: Јосифа баруна **Рајачића**, надзорника српских нар.-црвк. добара из Карловаца; 51. За изборни котар *Моровић*: Ђорђа **Ђурића**, умиров. шумара и поседника из Мајура; 52. За изборни котар *Митровицу*: Дра Душана **Поповића**, адвоката из Загреба; 53. За изборни котар *Маршинце*: Дра Душана **Поповића**, адвоката из Загреба; 54. За изборни котар *Руму*: Радослава **Марковића**, пароха из Инђије; 55. За изборни котар *Хршковце*: Гигу **Јовића**, пароха из Карловаца; 56. За изборни котар *Ириг*: Дра Стевана **Симеоновића-Чокића**, адвоката из Карловаца; 57. За изборни котар *Карловце*: Дра Хинка **Хинковића**, адвоката из Загреба; 58. За изборни котар *Шимановце*: Јована **Шуицу**, умиров. мајора из Земуна; 59. За изборни котар *Церну*: Мишка **Кутузовића**, поседника у Гундинцима; 60. За изборни котар *Бошњаке*: дра Живана **Бертића**, адвоката из Земуна.

За остале котаре *проглашиће се кандидати за који дан.*

Изборни одбор коалиције позива изборнике, да се свом снагом заложе за успех кандидата коалиције, *јер ће од резултата ових избора зависити* **судбина краљевине Хрватске**. Кандидате коалиције не треба препоручивати речима, јер за коалицију говоре њезина дела, која су позната читавом хрватском и српском народу.

У изборном котару *Осеку I.* дужни су чланови и присташе хрв.-срп. коалиције, да помогну кандидата средишњег независног клуба дра Анту **Пинтеровића**, адвоката из Осијека.

У изборном котару *Броду* дужни су чланови и присташе хрв.-срп. коалиције да помогну кандидата сељачке странке дра Анту **Радића**, књижевника из Загреба.

У изборном котару *Вуки* дужни су чланови и присташе хрв.-срп. коалиције да помогну кандидата средишњег независног клуба, дра Фрању **Папратовића**, адвоката из Осијека.

У изборном котару *Шиду* дужни су чланови и присташе хрв.-срп. коалиције, да помогну социјалистичког кандидата Витомира **Кораћа**, новинара из Шида.

У свима котаревима, гдје не буде кандидата коалиције, дужни су чланови и присташе хрв.-срп. коалиције да помогну кандидате опозиције *против владиних кандидата*, ако би без ове помоћи владини кандидати могли проћи.

У ужим изборима дужни су чланови и присташе хрв.-срп. коалиције помоћи кандидате опозиције против владиних кандидата. У котарима, у којима се одлучује између кандидата сељачке странске и кандидата странке права, има се дати предност кандидатима сељачке странке.

У *Загребу*, 2.|XII. 1911.

За изборни одбор хрватско-српске коалиције:
Грга Тушкан,
Др. Богдан Медаковић.

НОВИ САД, 24. новембра 1911.

— Састанак архијерејског синода. Данас се у Ср. Карловцима састао архијерејски синод, на коме, у смислу новога синодског устава, *нема кр. комисара*. На овом синодском заседању *прогласиће се синодски устав*, који је од Његова Величанства краља потврђен. Да ли ће синод у овом заседању *попунити упражњену столицу будимскога епископа*, то није сигурно. Разни знаци говоре — како смо ми извештени — за то, да синод *сада не ће* бирати будимског епископа, него да ће се тај избор извршити у другом, изборном синодском заседању.

— Какво је „правосуђе“ у Хрватској, о том смо већ изнели више примера. Сад има још један, и то ужасан пример, како се суди у Хрватској.

Као што је познато, апотекар *Матаушек* је на будимпештанском корву *истукао* бана Томашића, кога исти апотекар оптужује, да га је имовно упропастио. Због тога ће Матаушек у Будимпешти бити кажњен по делу увреде части. Али осветљивом Томашићу та казна не ће бити довољно јака и на све готови загребачки држ. тужилац, злогласни *Акурти*, одмах се нађе бану на руци, да *створи* уједаред *три* кривице Матаушеку, почињене тобоже *у Хрватској*. Довукоше овог несретног човека као каква зликовца **окована у ланце**, пред хрватски суд, а беше оптужен по делу крађе, бесправног присвајања и насиља. И *загребачки* суд **осуди** Матаушека **на три године тамнице**! А „превара“ беше то, што је наручио еспапа, а остао је њихову цену дужан. „Бесправно присвајање“ беше, што у некој љубљанској апотеци *није могао да обрачуна са робом у вредности од* **17**, *словом*: **седамнаест** *пошура*. А »насиље« је то, што је пре будимпештанских ћушака писао бану, да ће бити зло, ако бан не поправи неправде, које му је нанео. И због тога осудише Матаушека **на три године тамнице**!!

Будимпештански листови *оштро жигошу* такову пресуду, коју називају Томашићевом личном осветом. И Мађаре женира оваково чудовиште од пресуде, јер ће се, веле, и тај „**Justizmord**“ у Хрватској Мађарима записати у рабош.

Политички преглед.

— Бетман-Холвегов одговор Грају. Јуче смо донели у телеграфском изводу, шта је немачки државни канцелар *Бетман Холвег* рекао у одговор енглеском министру иностраних дела Грају у седници немачког државног сабора (Рајхстага) од 22 новембра (5. децембра) о. г. Одговор канцеларов тицао се је мароканског заплета.

Бетман-Холвег признаје помирљиви дух изјава енглеских министара. Не зна, на чему је Енглеска оснивала своју претпоставку, да Немачка хоће да створи основицу своје флоте у Агадиру, а Немачка би увек била готова, да јој о томе да своја обавештења. Од 4. јула о. г. по нов. па до 21. јула по новом била је перијода ћутања са обе стране. То, што је министар Грај 4. јула п. н. саопштио амбасадору Волфу Метерниху, да је енглеска влада забринута због пошиљања «Пантера« у Агадир, није могло бити повод затегнутим односима, да су изјаве немачке владе од 1. јула п. н. биле примљене са више поверења и да перијода ћутања није била прекинута говором Лојд Џорџа. Бетман-Холвег тражи и за Немачку исто право, које Лојд-Џорџ тражи за Енглеску, када су у питању њени интереси. Марокански нереди потекли су отуда, што Немачкој нису увек давата иста права, која и осталима. То се десило, пре свега, 1904. године, када су Француска и Енглеска располагале са Мароком, не питајући Немачку. Отуда је следствено изишло, да је Немачка морала показати, да је решена, да више не допусти, да се тамо ствари без ње решавају. Ако се из тога могле видети припреме за рат и узбуђено стање, Немачка то жали, али одбија од себе одговорност за такво стање. Енглеска је знала, да су се преговори између Немачке и Француске водили око уступања највећих политичких права Француској и гарантијама економских интереса Немачке и осталих држава у Мароку. Међутим рат, који би се повео противу Немачке, био би у исто време светски рат. Грај са разлогом наводи, да не види никакве агресивне намере у растењу немачке убојне снаге. И ми искрено желимо мир и пријатељство са Енглеском. Али ова жеља може се испунити само тако, ако енглеска влада и са своје стране да позитивна израза у вођењу своје политике. Наше развијање и корачање у напред не може се зауставити. Најзад, Бетман-

Холвег слаже се са Грејом, да је *снага Немачке довољна гаранција*, да ни једна земља не ће смети да се с њом завађа. (Одобравање са свију страна).

Затим је Рајхстаг закључен царским указом.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 24. новембра 1191.

— **Српско Народно Позориште у Новом Саду.** Вечерас се, у Новом Саду по други пут, даје комедија Мађара Ференца *Молнара* с натписом »Ђаво« у преводу дра Душана *Радића*. Та комедија је у Новом Саду први пут српски била приказана 28. јануара 1910. И вечерас ће, као и о премијери, гђа Милка *Марковићка* играти Јоланту, гђа Даница *Машејићка* Цинку, г. *Динић* натписну улогу, г. *Машејић* сликара Јована, г. *Спиридоновић* Алфреда Ласлова а г. *Стефановић* Андрију. Елзу, коју је о првом приказу играла гђа Сара *Бакаловићка*, даваће вечерас гђца Милица *Јосићева*. Приказ се даје у претплати на пар а режију води г. *Динић*.

— **Срби одликовани орденом Почасне Легије.** Српски научници др. Јован *Цвијић* и Јован *Жујовић* одликовани су од председника француске републике орденом Почасне Легије трећега реда. Богдан *Поповић*, професор београдског универзитета, одликован је орденом Почасне Легије четвртог реда. Истим орденом одликован је и Нестор *Манојловић*, државни мерник у Србији, који је недавно такође пратио краља Петра у Париз.

Новости са стране.

— **Румуни и мађарска школа.** Из Нађсалонте јавља Угарски Кореспонденц-Биро: „У општини Мадарасу је министар просвете решио да подигне државну школу те је тако румунска православна вероисповедна школа постала излишна и укину је. Због тога румунски сељаци навале на бележника Лајоша *Мартона* и запиташе га, зашто доноси у село мађарску школу, кад ту не треба мађарска школа. Бележник је истучен. Румуни од куће донесоше појасе у румунским народним бојама и исто такове заставе, које истакоше на општинску кућу и цркву. Жандармерија је појачана у селу, а пет Румуна је ухапшено.«

— **Доскочица ратних дописника о рату у Триполису.** Кад је букнуо рат између Италије и Турске, адресати су телеграме о рату добијали врло осакаћене, јер је цензура ревносно радила. Онда се инострани новинарски извештачи у Риму и Милану досетише особитој доскочици. Дадоше се наједаред на трговину и у Париз, Берлин, Лондон, Беч непрестано су ишли дуги телеграми о доласку много хиљада врећа памука, о изврсном роду неранџе на Сицилији, о наруџби више стотина килограма болоњске мортаделе или више хиљада комада фијорентинских шешира и сличних ствари. Италијина трговина је, како изгледаше, узела јаког маха, те цензори почеше подозревати. После дугих и темељних испитивања испоставило се, да у телеграмима, које су извештачи разаслали у све делове света, врече с памуком значе пукове, који се крећу у Африку, сицилијанске неранџе су значиле трупе, које су се укрцале на Сицилији у бродове, саламе и фијорентински шешири од сламе пак представљаху топове и пушке. После тога открића одмах је опала Италијина трговина.

НОВИЈЕ.

Будимпешта, 23. новембра. У хосупаљском срезу за посланика је изабран министар трговине *Бети* Та победа је владину странку јако обрадовала.

Беч, 23. новембра. Делегације се овде састају 15. (28) децембра, да претресу заједнички привремени прорачун.

Београд, 23. новембра. Радикали настоје, да створе стапање радикала са самосталним радикалима.

Триполис, 23. новембра. Генерал *Канева* присуствовао је у целом бој у код Ајнзаре. Бој је био ванредно огорчен. Време је било кишовито и тек се после подне небо разведрило. Ентузијазам са тога, што је Ајнзара освојена, неописан је. За време борбе владао је у вароши потпун мир. Заповедништво је у осталом за случај, ако би се десили немири, спремило потребне мере. У бој се нарочито одликовала бригада Рејналди, која се састоји из два батаљона пешадијског пука бр. 84. под потпуковником *Каноником*, за тим два батаљона пешачке пуковније бр. 82. под пуковником *Борсијем* и најпосле једанаеста пуковнија берсаљера. Турци се борили очајно. Пред подне је бригада генерала *Пардине* предузела јуриш бајонетима против непријатељске батерије, која је непрекидно пуцала. „Ваља да осветимо своју браћу од Шијарашата!“ довикивали су официри војницима. Момчадија је јурила напред те је непријатеља нагонила на устук. Једанаеста пуковнија берсаљера продрла је за тим у непријатељски табор а непријатељи су онда нагло нагли бегати. Момчадија стаде клицати „Vittoria!“ а војне капеле удесише краљев марш, војници пак бурним овацијама дочекаше генерала *Каневу* и његов штаб. Непријатељеви губитци су врло знатни. Међу рањеним Италијанцима налази се пуковник *Пасторело*, заповедник 40. пешачке пуковније, кога је на челу његових војника згодило непријатељско ђуле. Има наде, да ће му се живот спасти. Ајнзара је претворена у велик општанчен логор, телефонски је и телеграфски спојена са градом а радиографски с ратним лађама. Међу турским лешинама, које су заостале на бојишту, нашли се многи официри. У освојеној Ајнзари прославише Италијанци Варицу.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву »Браника«

Збор против судских покора у Хрватској.

Беч, 24. новембра. Синоћ је овде одржан протестни збор, који сазваше далматински посланици на царевинском већу. Збор је сазван, да протестује против *политичке самоволе у Хрватској*. Др. Душан *Поповић* известио је збор о политичкој парници против дра Ивана *Лорковића*, критиковао је политику грофа Куена, који је протурио мађарске мисли у Хрватску. Др. Карел *Крамарж* је изјавио, да, не само полазећи са словенских осећаја, него и са гледишта монархије морају се догађаји као што је парница против Лорковића показати као верига у оном бескрајном ланцу, који је *злочин* против животних интереса народа у Аустрији. Нема дообе Југословена на два народа. Заст. др. *Смодлака* рече, да се сви Хрвати и Словени *гнушају* самовољног поступка против Лорковића.

Учесници на збору су присутном Лорковићу приредили одушевљене овације. На предлог дра *Масарика* донесена је резолуција, у којој се **протестира против насиља у Хрватској** и апелира се на јавно мњење Европе.

Русија и Дарданели.

Петроград, 24. новембра. Све вести о том, да Русија код Турске ради на отварању Дарданела, неистините су.

Српско Народно Позориште.

Ред позоришних приказа у Новом Саду.

У петак, 25. новембра (8. децембра, овде *по други пут*: „Љубав“, комад у четири чина, написао Игњатије Николајевић Потапенко, с руског превео Јован Максимовић. Приказ *у претплати на пар*.

Трговина и промет.

Новосадска пијаца

24. новембра 1911.

Пшеница нова	К	10·50—80
Пшеница средња	„	9· —·—
Зоб нова	„	9·——·—
Печам	„	9. ——
Кукуруз нови	„	7 80—8·
Кукуруз у клипу	„	5 60—·——
Јањик	„	——
Горушица	„	5· 6·——
Пасуљ бели	„	14·——·—
Пасуљ жути	„	15·50——·—
Пасуљ кулаш	„	14·05——·—

Све од 50 кила.

Свињски и марвени вашар у Бечу.

(Недељни извештај комисијонарске радње Јовичића, Акимовића и друга за марву и свиње, Беч, St. Marx, централни вашар.)

Беч, 5. децембра 1911.

За данашњи вашар било је пријављено 18.308 комада. Дотерано је било 12.054 комада пољске и 5463 комад мађарске пасмине, свега 17 517 комада.

Вашар био: *миран*.

Цене су биле:

							изнимко		
Прима	св.	од	127	до	130	ф.	„	—	по кило живе ваге без потрошарине
Средњи	„	„	123	„	126	„	„	—	
Лаки	„	„	114	„	120	„	„	—	
Сремски	„	„	118	„	127	„	„	—	
Стари	„	„	120	„	124	„	„	—	
Пољски	„	„	72	„	106	„	„	110|116	

Марвени вашар.

од 4. децембра 1911.

Дотерано 2038 ком. угојених волова и са паше 249 „ бикова и крава, свега 2287 ком.

Вашар био: *живљи*.

Цене:

									изнимно
Прима швајцарски			од К	108	до	114	„		116/119
Средњи	„	„	„	90	„	106	„		—
Прима мађарски		„	„	94	„	100	„		104
Средњи	„	„	„	84	„	92	„		—
Лошији	„	„	„	80	„	84	„		—
Бикови	„	„	„	84	„	98	„		100
Краве	„	„	„	52	„	92	„		—

по 100 кила живе ваге без потрошарине

Најучтивије умољавамо нашу господу пошиљаче, да нас о товарењу увек брзојавно известе.

Дозволе из затворених места за бечки слободни вашар набавља наш заступник, госп. Јоца Митровановић, Budapest, Kőbánya, и довољно је истом господину писмено или брзојавно јавити, за које се вашаре и за колико се комада дозвола тражи.

Адреса за пошиљке и писма
Јовичић, Акимовић и друг.
БЕЧ, ST. MARX.

Адреса за брзојаве
Јовичић
БЕЧ, ST. MARX.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

ОГЛАСИ.

15—20 Круна дневно

може сваки без капитала на поштен начин зарадити продавањем законом дозвољених лозова и вредносних папира. — Изволите се обратити на

Braun Gusztáv банка и мењачница
559 5-5 **Budapest, V. Béla u. 3.**

ОГЛАС.

Продаје се, а и под аренду се даје на више година и под врло повољним условима

ЈЕДНА КУЋА

са оборима, шталама и свима осталим споредним зградама, постојећа у селу Брвану, у Србији, у непосредној близини Лаповске железничке станице и

једна плодна земља

у истом месту у моравској долини, на којој обично успевају све врсте жита а нарочито шећерна репа. Велика је 45 ланаца. 562 3—3

За ближе услове обратити се

Трандафилу Трандафиловићу,
трговцу у хотелу »Русији« у **БЕОГРАДУ.**

ЧУДО ОД БУКВАРА!

Из овога буквара научи и најстарији човек **за 12 дана да чита и пише.** А како има у буквару још 70 слика и много лепих и поучних приповедака, то је врло згодан за читање и онима, који знају читати. Имам преко 1000 признања. Ко ми пошаље са поштанском упутницом **70 пот.** (филера) тај добија буквар са плаћеном поштарином.

Хомоксил (Уљма), (Temes m.)

Љубомир Јовановић
528 10-30 шк. управитељ и учитељ.

АПОТЕКА

у великом српском месту са јаком српском околином и добрим прометом у *Бачкој*

продаје се

ради већег подувећа.

Понуде под „*Бачка*“ прима управа „Браника“. 568 1—3

ПРОДАЈА ШУМЕ БУКОВЕ И ОРАЋЕ ЗЕМЉЕ,

која се налази у селу Јошеви, срезу Јадранском, округу Подринском, удаљено од железничке станице 12 km. у простору 20. хектара, и 14. парцела ораће и под баштом земље, продајем из слободне руке.

Исту ко је вољан купити, нек се изволи обратити фирми 565 2—5

МАРИНКО СТЕПАНИЋ
трговац, **ШАБАЦ (Serbien).**

ЈЕДИНСТВЕНА И У ОВОЈ СТРУЦИ НА ДАЛЕКО ПРИЗНАТА

ТРГОВИНА СВИХ СРПСКИХ ПРАВОСЛ. ЦРКВЕНИХ УТВАРИ

НИКОЛЕ ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ

у сопственој кући, Дунавска улица бр 10.

У Српству највећа трговина и радионица за српске прав. цркве, наиме: **одежда, неба, литија, барјака, плаштаница, крстова, кадионица, кивота, кандила, петохлебница, полијеља** (ђоке цветови), **целивања** на лиму, **икона** на платну и на артији и т. д. Израђујем **барјаке, заставе** за певачка друштва, од најједноставнијих до најскупоценијих, везене златом и свилом. Призната радионица као најусавршенија, **иконостаса, Христових гробова, певница** и т. д. **добра** радионица свештеничких **хаљина** и велик избор **шешира, камилавки** и **појасева.** Све радионице и трговина налазе се у сопственој кући а **сваку наруџбину извршујем тачно и брзо под својим личним надзором.** — Велики и богато илустровани ценовник шаљем на захтев бадава.

Адреса за наруџбине: НИКОЛА ИВКОВИЋ UJVIDÉK.
566 1—20

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браника«.

Штампарија деоничарског друштва »Браника« у Новом Саду.